

PREISPITIVANJA: VELIKA POLITIKA U SJENI LOKALNIH IZBORA

Zar Hrvatska mora u potpuni bankrot?

Sve dok javno ne prezentira novu, općeprihvatljivu i obećavajuću koncepciju razvoja zemlje, Vlada mora obustaviti (ras)prodaju najkvalitetnijih državnih poduzeća

Iako je 2001-u Vlada "novog smjera" najavljivala kao prijelomnu i kao početak zaokreta prema novom masovnom zapošljavanju, godina je počela u krajnje nepovoljnim uvjetima. Još je u četvrtom tromjesečju prošle godine ponovno smanjen bruto-proizvod u odnosu na posljedni kvartal prethodne godine, pa su Vladina tadašnja ružičasta obećanja i predviđanja unaprijed prepoznata kao čisti promašaj. Budući da prema najnovijim procjenama Svjetske banke, ali i analitičara pojedinih stranih banaka u Hrvatskoj, nitko ne očekuje da će u 2001. rast bruto-proizvoda biti veći od skromnih tri posto, socijalni konflikti i novi rast nezaposlenosti su neizbježni.

Uredna otplata inozemnog zaduženja zahtjeva znatno višu stopu rasta BDP-a, iako konačna rasprodaja preostalih vodećih državnih poduzeća tek predstoji. Ono što je na tom planu učinjeno teško da može dobiti prolaznu ocjenu. Dospjeli anuiteti prisiljavaju Vladu da se zadužuje kako bi izvršila svoje obveze. Izdavanje obveznica u iznosu od 500 milijuna eura, da bi se servisirali dugovi naša je stvarnost. Iznos nužnog zaduženje govori koliko je kriza ozbiljna. Ukoliko se, međutim, ostvari najavljena turistička žetva moguće je da stopa rasta bude i nešto veća. Koji će se učinci ostvariti, ovisi o uvoznj komponenti turističke privrede.

Deset ključnih i žurnih poteza

Kako nema koncepcije i strategije razvoja, to je ponašanje Vlade zapravo iznuđeno - znači "vrludanje", što se na koncu uvijek pokaže kao najskuplje rješenje. I monetarna će politika biti nastavljena, i ne treba očekivati značajnije promjene, ukoliko se ne dinamiziraju cijene. Internacionalizirano bankarstvo je neosjetljivo na monetarnu politiku i kretat će se sukladno svojim interesima.

Nominalno smanjenje proračuna i njegovo ostvarenje središnje je pitanje u 2001. godini. Ne treba zaboraviti da i ovakav proračun pretpostavlja prodaju obiteljskog srebra u iznosu od gotovo petine proračuna, što je dijagnoza samo po sebi. Ne dođe li do proboja proračuna, može se reći da je napravljen prvi, iako ne i dovoljan iskorak u pravcu stabilizacije privrednih tokova. Odnosi s inozemstvom bit će određeni mogućnošću neto zaduživanja u inozemstvu i uspjeha turističke sezone. Prema tome, i na ovom području ne treba očekivati potreban stupanj slobode, što znači da će se dogoditi što se ima dogoditi. Samo povećanje neto zaduženja u inozemstvu i turistička sezona mogu usporiti povećanje cijena. U protivnom će se vjerojatno posegnuti za monetarnim restrikcijama, što će biti samo "dolijevanje ulja na vatru" sa kratkoročnim učincima i nepredvidivim posljedicama.

Da bi se poboljšalo stanje u privredi bilo bi potrebno je:

1. formirati snažnu nacionalnu komercijalnu banku;
2. održati snažno nacionalno osiguravateljno društvo;
3. pokrenuti nužne aktivnosti za potpuni razvoj tržišta kapitala;
4. zaustaviti (ras)prodaju nacionalne imovine, dok se ne definira koncepcija i strategija razvoja;
5. pokrenuti "zelenu i plavu magistralu";

6. formirati stručni tim, da preispita stanje i događanja u bankarskom sistemu;
7. sastaviti ekspertni tim da postojeće banke u stečaju transformira u dio nacionalne komercijalne financijske institucije;
8. sastaviti ekspertni tim da, umjesto stečajeva, provede restrukturiranje tvrtki;
9. redizajnirati javni sektor u 6 regija, 50 općina, te malu i učinkovitu državu, koju valja decentralizirati, te
10. povećati učinkovitost sudstva i odrediti institut ugovora, koji se mora poštovati bez izuzetaka i bez odgode.

Što rade tri predsjednika

Jedino je još nejasno: zbog čega predsjednik Hrvatske, predsjednik Sabora i predsjednik Vlade ne pristupe agresivnije rješavanju ovih pitanja, napuštajući stranačke i bilo koje druge interese? Zaključno valja istaći da je Hrvatska u ozbiljnim problemima, koje nije moguće rješavati kozmetičkim preparatima, ma koliko se činili prihvatljivim. Hrvatska je u mnogočemu slična svim ostalim tranzicijskim zemljama, ali u mnogočemu i različita od svih. Iz toga valja zaključiti da transplatacija, ma koliko se nekom svidjela i bila poželjna, u konačnici djeluje porazno po organizam koji je - odbacuje.